

→ Voordat je kunt doortrekken, moet je een 'plasprivacy-waarschuwing' lezen. Als je niet akkoord gaat, kan de 'bruine data' niet worden doorgespoeld.

FOTO ARCAM

Naar het toilet? Accepteer eerst de voorwaarden!

Jan Pieter Ekker
AMSTERDAM

(Bijna) iedereen weet intussen dat er in onze surveillancemaatschappij altijd en overal data worden verzameld: als je met je pinpas betaalt, incheckt met je ov-chipkaart, als je een webpagina opent... Maar ook de data in je poep en plas worden onderzocht, waarschuwt het Pee Privacy Project in de fijne tentoonstelling *Private_Eye_Butler_Spy* in Arcam.

De Nationale Rioolwater Surveillance speurt in de Amsterdamse rioolwaterzuiveringsinstallaties naar covid-virusdeeltjes en maakt zo schattingen van het aantal Amsterdammers dat is besmet met het virus, maar ook van het deel dat al is geboosterd. Het RIVM controleert rioolwatermonsters op medicijnresten, het poliovirus en bacteriën die ongevoelig zijn voor antibiotica. Het European Centre for Drugs and Drugs Addiction doet rioolwateranalyses om na te gaan hoe het ervoor staat met het drugsgebruik (Amsterdam heeft de hoogste crackwaardes van heel Europa).

Maar niemand geeft expliciete toestemming voor het gebruik van die data als hij of zij doortrekt.

Nu is dat nog geen probleem, omdat de gegevens niet zijn te herleiden naar individuele personen. Het toiletspoelwater van alle Amsterdamse huishoudens en bedrijven belandt binnen enkele uren bij een van de

twee rioolwaterzuiveringsinstallaties, waar het wordt ontdaan van grote stukken afval en verontreiniging. Binnen 24 uur stroomt het afvalwater dan weer geheel gezuiverd de Amerikahaven in.

Groter bewustzijn

Niks aan de hand dus, zou je denken, maar in theorie kunnen gegevens uit toiletten veel nauwkeuriger worden uitgelezen.

Het *Pee Privacy Project* in Arcam roept op tot een groter bewustzijn en het voorkomen van een situatie waar niets meer aan te veranderen is. Hoe is nu geborgd in regel- en wetgeving dat privégegevens ook in de toekomst zijn beschermd? Is ergens vastgelegd wie dergelijke data zou mogen verzamelen en op welke manier? Krijgen burgers daar tijdig inzicht en inspraak in?

De relatie tussen technologie en de mens wordt hier onderzocht

Het *Pee Privacy Project* maakt deel uit van de fijne tentoonstelling *Private_Eye_Butler_Spy*, waarin de veranderende relatie tussen technologie en de mens wordt onderzocht. De boodschap/onheilstijdung: steeds vaker is nieuwe 'slimme' technologie niet alleen een middel voor technische of sociale vooruitgang, maar ook een dienst waarvoor moet worden betaald – met geld of met informatie over jezelf.

Plasprivacywaarschuwing

Het 'kunstwerk' is geïncorporeerd in het invalidentoilet van Arcam. Voordat je kunt doortrekken, dien je eerst een ellenlange (Engelstalige) 'plasprivacywaarschuwing' van de 'Embassy of the Free Pee' tot je te nemen. 'U gaat ermee akkoord dat deze gegevens kunnen worden gebruikt om uw zorgverzekeringpremie te bepalen, u te bestoken met speciale aanbiedingen voor eten of de nieuwste kindervan,' staat onder meer in de voorwaarden.

Als je niet akkoord gaat, kun je je 'bruine data' niet doorspoelen. Als je wel akkoord gaat en wil weten wat er werkelijk met je gegevens gebeurt, word je geadviseerd contact op te nemen met de lokale overheid of de Autoriteit Persoonsgegevens, die bij wet is aangesteld toezicht te houden op verwerking van persoonsgegevens.

Private_Eye_Butler_Spy: t/m 26 juni in Arcam, Prins Hendrikkade 600.

De erelijst

Onuitvoerbaar

In deze rubriek bespreekt de muziekredactie van *Het Parool* een klassieker uit de geschiedenis van pop, jazz of klassieke muziek die het waard is opnieuw te beluisteren. Deze keer: *Symfonie nr. 1* van componist Stefan Wolpe, uitgevoerd door het NDR Symphonieorchester onder Johannes Kalitzke.

Vandaag is het precies vijftig jaar geleden dat componist Stefan Wolpe op 69-jarige leeftijd in New York stierf. Hij leed al jaren aan de ziekte van Parkinson. Wolpe, geboren in Berlijn uit Russisch-Joodse ouders, vluchtte na de opkomst van de knettergekke antisemit met de idiote snor via Oostenrijk naar Palestina om, uiteindelijk, in 1938 te belanden in New York. Hij maakte vooral naam als docent (Morton Feldman is een van zijn leerlingen).

Als componist was Wolpe overwegend van de genadeloze soort. Zijn stukken waren meestal zeer moeilijk uitvoerbaar, met zijn meesterwerk, zijn eerste en enige *Symfonie*, als hoogtepunt.

Terug in de tijd Na zijn vlucht uit Berlijn belandde hij in Oostenrijk, waar hij compositielessen nam bij Anton Webern, een van de absolute grootheden van de systematische modernistische muziek. De invloeden van Webern, die er een pointillistisch idioom op nahield, waarin de noten georganiseerd waren volgens een techniek die alle twaalf tonen in het octaaf gelijk behandelde, dus zonder alles bepalende grondtonen, waren bij Wolpe tot op het laatst duidelijk hoorbaar.

Ook zijn *Symfonie nr. 1* komt rechtstreeks voort uit de wereld van Webern, maar Wolpe heeft de complexiteit van dat pointillisme nog een paar graden verder opgevoerd. Zelfs zover, dat het

stuk onuitvoerbaar werd geacht. Bij de wereldpremière in 1964 door de New York Philharmonic, gedirigeerd door Stefan Bauer-Mengelberg, moest het derde en laatste deel zelfs ongespeeld blijven, omdat dirigent en orkest hun handen al vol hadden aan de eerste twee delen.

Op de avond van het concert kwam Leonard Bernstein, die toen de chef was van de Philharmonic, tekst en uitleg geven. Hij vertelde dat hij zelf niet in staat was het stuk te dirigeren, omdat er een veel wiskundiger hoofd voor nodig was om de muziek te doorgronden. In een eerdere fase had hij zelfs aan Wolpe gevraagd of die zijn partituur misschien wat praktischer kon 'inrichten', met handiger maatindelingen. Omdat Bernstein er daarna nog steeds niet uit kwam, droeg hij de taak over aan Bauer-Mengelberg, die behalve een dirigent ook een wiskundige was.

Bernstein zei nog wel dat hij de symfonie 'een verbijsterend stuk' vond.

Waarom nu (her)beluisteren?

Omdat het een werk is waar je nooit op raakt uitgeluisterd. De zachte tonen van de fagot waarmee de symfonie begint, geven nog niet het begin van een vermoeden over het vuurwerk dat daarna ontbrandt. Hoewel de muziek *unattractive to hoi polloi* is, zoals Nicolas Slonimsky het ooit formuleerde, meende Wolpe oprecht dat zijn werk bedoeld was 'voor de man in de straat'.

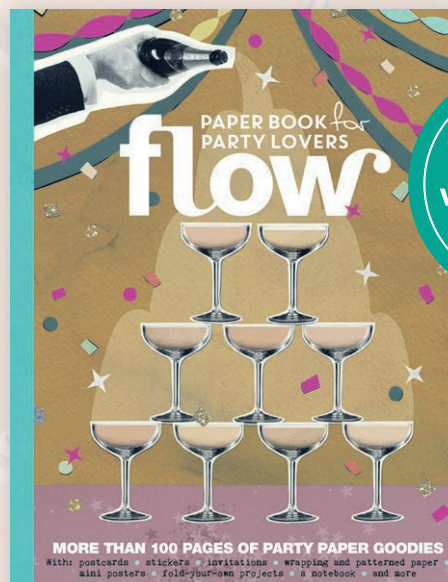
Toen hij dit een keer vertelde aan zijn leerling Feldman, barstte die in lachen uit, want terwijl hij Wolpe aanhoorde, zag hij vanuit het raam iemand op straat lopen die hij herkende. Het was Jackson Pollock.

Verder luisteren? Op het album met de *Symfonie* staat ook *Chamber Piece I for 14 players*. Ook schitterend. Allebei op Spotify te horen.

Erik Voermans

PAPER BOOK *for* PARTY LOVERS...

NU IN DE WINKEL OF BESTEL OP
[LOSSEBLADEN.NL/FLOW-SPECIALS](https://lossebladen.nl/flow-specials)

Gratis verzending

MORE THAN 100 PAGES OF PARTY PAPER GOODIES
With: postcards • stickers • invitations • wrapping and patterned paper • mini posters • fold-your-own projects • a notebook • and more